

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě rozhodl samosoudcem JUDr. Martinem Láníčkem v právní věci

žalobce: **H. A.**
státní příslušnost Marocké království
posledním známým pobytem v Zařízení pro zajištění cizinců ve Vyšních

Lhotách
zastoupený advokátkou Mgr. Ilonou Machandrovou
sídlem Nádražní 42/4, 737 01 Český Těšín

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra**
sídlem Nad Štolou 3, 170 34 Praha 7

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 2. května 2023 č. j. OAM-37/LE-VL17-LE24-2023, ve věci mezinárodní ochrany

takto:

- I. Žaloba **se zamítá.**
- II. Žádný z účastníků **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.
- III. Zástupkyni žalobce Mgr. Iloně Machandrové **se přiznává** odměna za zastupování žalobce v řízení a náhrada hotových výdajů ve výši 13 753 Kč, která bude vyplacena zástupkyni žalobce do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku z prostředků Krajského soudu v Ostravě.

IV. Česká republika **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Žalobce je státním příslušníkem Maroka a dne 12. 2. 2023 podal v České republice žádost o udělení mezinárodní ochrany. Žalovaný rozhodnutím identifikovaným v záhlaví tohoto rozsudku (napadené rozhodnutí) žádost žalobce zamítl jako zjevně nedůvodnou podle § 16 odst. 2 zákona číslo 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále též jen „zákon o azylu“). Žalovaný v odůvodnění napadeného rozhodnutí akcentoval, že žalobce je státním příslušníkem Maroka, které Česká republika považuje za bezpečnou zemi původu ve smyslu § 2 odst. 1 písm. k) zákona o azylu a žalobce neprokázal, že by ve vztahu k jeho osobě nebylo možné Maroko za takovou zemi považovat.
2. Žalobce podal proti (napadenému) rozhodnutí dne 24. 5. 2023 včasnou žalobu, ve které navrhoval jeho zrušení a vrácení věci žalovanému k novému projednání. V žalobě namítal, že žalovaný napadeným rozhodnutím porušil § 2, § 3, § 50 a § 68 odst. 3 zákona číslo 500/2004 Sb., správní řád, jelikož nezjistil dostatečně skutečný stav věci a nadto byly provedené důkazy hodnoceny nesprávně a žalovaný nedostatečně odůvodnil možnost udělení mezinárodní ochrany. Žalobce zdůraznil, že je muslim, berberské národnosti a důvodem podání žádosti byla právě jeho berberská národnost. Marocká vláda se podle žalobce chová k berberům jako k cizincům a její snahy o navázání spolupráce a dialogu směřují pouze k tomu, aby bylo berberské obyvatelstvo homogenizováno a slito do jedné formy, kterou představuje islámské království Maroko. Podle žalobce neměl být v jeho případě aplikován § 16 odst. 2 zákona o azylu, přičemž žalovanému vytýká, že neshromáždil dostatek informací o zemi jeho původu a o postavení národností v Marockém království. Žalovaným shromážděné informace jsou podle žalobce jen povrchní, nezabývají se skoro vůbec uplatňováním práv v Marockém království a nevyhovují obsahově požadavkům přílohy I) Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany. Žalobce zdůraznil, že podle článku 37 odst. 3 této směrnice se vymezení země jako bezpečné musí zakládat na řadě zdrojů informací, zejména informací z jiných členských států, od Evropského podpůrného úřadu pro otázky azylu, Úřadu Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky, Rady Evropy a jiných významných mezinárodních organizací, což v tomto případě dodrženo nebylo. Jedná se navíc o převážně neaktuální zprávy, které vychází z informací za rok 2021, což podle žalobce nelze akceptovat. Žalobce vyjádřil přesvědčení, že mu hrozí pronásledování z důvodu jeho národnosti, je v reálném životě jako Berber ponižován a je s ním zacházeno jako s osobou druhé kategorie.
3. Žalovaný v písemném vyjádření navrhl zamítnutí žaloby. Odkázal především na odůvodnění napadeného rozhodnutí a na relevantní judikaturu týkající se rozhodování o žádostech žadatelů pocházejících z bezpečných zemí původu. Podle žalovaného žalobce svou výpověď nepřesvědčil, že jeho příběh je mimořádný a odůvodňuje meritorní posouzení. Žalovaný poukázal na výpověď žalobce při pohovoru, při kterém uvedl, že se jej sice zaměstnavatelé vždy ptali na jeho národnost, ale někdy práci získal a někdy ne. Souvislost

s jeho etnickou příslušností tak není vysledovatelná. Žalobce navíc podle žalovaného neuvedl žádnou konkrétní okolnost (kromě svého prohlášení), z níž by bylo možné skutečně dojít k závěru, že byl při hledání zaměstnání diskriminován kvůli své národnosti.

4. V doplnění žaloby (prostřednictvím ustanovené zástupkyně) žalobce zdůraznil, že i pokud je příslušná země považována za bezpečnou zemi původu, nezbavuje to žalovaného povinnosti řádně prošetřit žadatelovu žádost o mezinárodní ochranu. Zvláště v situaci, kdy žadatel jasně identifikoval své obtíže v zemi původu, spočívající v jeho národnostním a etnickém původu. Žalobce poukázal na svůj azylový příběh, podle kterého má v zemi původu potíže spojené s jeho berberským původem, pro který je diskriminován, zejména pak na pracovním trhu. V důsledku diskriminačního jednání soukromých subjektů a nezájmu státu jeho situaci řešit ingerencí veřejné moci, se žalobce v zemi původu ocitá za hranicí chudoby, což ohrožuje jeho základní výživu a pokrytí nákladů na elementární lidské potřeby.
5. Krajský soud v Ostravě přezkoumal u ústního jednání napadené rozhodnutí žalovaného v mezích žalobních bodů podle § 75 odst. 2 zákona číslo 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“) a dospěl k závěru, že žaloba důvodná není.
6. Rozhodující skutkové okolnosti zjišťoval krajský soud ze správního spisu. Podává se z něj, že žalobce podal dne 12. 2. 2023 v Zařízení pro zajištění cizinců ve Vyšních Lhotách žádost o udělení mezinárodní ochrany. Dne 16. 2. 2023 žalobce poskytl k žádosti základní údaje (vyplněním příslušného formuláře) a mimo jiné uvedl, že jeho národnost (etnická příslušnost) je berberská, jeho náboženským přesvědčením je Islám, z vlasti vycestoval 15. 6. 2022 letecky do Turecka, poté pěšky do Řecka, Makedonie, Srbska a Maďarska a dále nákladním autem do České republiky. K důvodům žádosti uvedl, že nemohl sehnat práci a je chudý. Při následném pohovoru z téhož dne žalobce (za přítomnosti tlumočníka) podle protokolu uvedl na dotaz ohledně způsobu jeho obživy v Maroku, že pracoval jako automechanik od roku 2011 do roku 2017, nebylo to ale po celou dobu, někdy práci měl, někdy ne. Od roku 2017 měl pouze sezónní práce v zemědělství. Na dotaz ohledně problémů ve vlasti kvůli rase, národnosti, náboženství, pohlaví, příslušnosti k sociální skupině či politickému přesvědčení, uvedl: „Jelikož jsem Berber, stát se o nás nestará“. Po zopakování dotazu uvedl, že žádné takové problémy neměl, ani se státem, ani s nikým jiným. Berbeři v Maroku práci nedostávají, když řeknou, že jsou Berbeři, práci jim nedají. Žalovaný doplnil podklady rozhodnutí o informace o Maroku, konkrétně o Informaci odboru azylové a migrační politiky (OAMP) nazvanou „Hodnocení Maroka jako bezpečné země původu“ ze dne 5. 5. 2022, Zprávu Ministerstva zahraničních věcí USA ze dne 12. 4. 2022 o dodržování lidských práv v Maroku za rok 2021, informaci odboru OAMP ze dne 4. 1. 2021 (Situace Berberů v Maroku), informaci Ministerstva zahraničních věcí ČR ze dne 1. 11. 2022 „Maroko - situace neúspěšných žadatelů o mezinárodní ochranu po návratu do vlasti, návrat do vlasti po dlouhodobém pobytu v zahraničí“ a zprávu Českého rozhlasu Plus ze dne 9. 10. 2022 o právech Berberů v severní Africe. Poté žalovaný rozhodl o žádosti žalobce shora uvedeným způsobem.
7. Předmětem soudního přezkumu je rozhodnutí žalovaného správního orgánu o zamítnutí žádosti žalobce o udělení mezinárodní ochrany pro její zjevnou nedůvodnost podle § 16 odst.

2 zákona o azylu, tj. s ohledem na bezpečnou zemi původu žalobce (Maroko) a skutečnost, že žalobce neprokázal, že v jeho případě tento stát za bezpečnou zemi původu považovat nelze.

8. Námitky žalobce lze rozdělit do dvou okruhů. První z nich se týká zpochybnění Maroka jako bezpečné země původu a druhý pak posouzení jeho azylového příběhu ze strany žalovaného.
9. K prvnímu okruhu námitek krajský soud předesílá, že problematika tzv. bezpečných zemí původu pro účely rozhodování o žádostech o udělení mezinárodní ochrany vychází ze směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU, ze dne 26. června 2013, o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany, a zákonem o azylu (dále též jen „procedurální směrnice“). Smyslem této úpravy je umožnit státům, aby při rozhodování o žádostech o udělení mezinárodní ochrany u občanů pocházejících z bezpečných zemí vycházely z domněnky o jejich bezpečnosti, pokud žadatel neprokáže opak. Podle přílohy I) této směrnice se země považuje za bezpečnou zemi původu, pokud lze na základě tamější právní situace, uplatňování práva v rámci demokratického systému a obecné politické situace prokázat, že v ní obecně a soustavně nedochází k pronásledování podle článku 9 směrnice číslo 2011/95/EU, k mučení nebo nelidskému či ponižujícímu zacházení či trestům a k hrozbě z důvodu svévolného násilí v případě mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu.
10. Česká vnitrostátní úprava zvolila variantu seznamu bezpečných zemí původu formou vyhlášky Ministerstva vnitra (§ 86 odst. 4 zákona o azylu ve spojení s § 2 vyhlášky číslo 328/2015 Sb.), který se nejméně jedenkrát v kalendářním roce přezkoumává. Maroko bylo do tohoto seznamu zařazeno v březnu 2019 a dosud nedošlo v tomto směru k žádné změně. Již tato skutečnost do značné míry předurčuje nedůvodnost prvního žalobního bodu, v jehož rámci žalobce zpochybňuje hodnocení Maroka jako bezpečné země původu. Je sice pravdou, že správní soudy mají podle recentní judikatury posoudit, zda je zařazení příslušné země na seznam bezpečných zemí původu v souladu s procedurální směrnicí (srov. např. rozsudek Krajského soudu v Brně v rozsudku ze dne 20. 10. 2021, č. j. 41 Az 58/2020-52, publ. pod číslem 4270/2022 Sb. NSS.), děje se tak však především na základě řádně a včas uplatněných žalobních bodů.
11. Žalobce v žalobě zpochybňoval zařazení Maroka mezi bezpečné země původu s poukazem na přístup tohoto království k občanům berberské národnosti a dále obecně namítal neaktuálnost shromážděných zpráv o zemi původu a nedostatek jejich zdrojů. Tyto námitky však důvodné nejsou. Žalovaný se zabýval situací v Maroku stran jeho zařazení mezi bezpečné země původu, a to jak v obecné rovině, tak speciálně ve vztahu k postavení Berberů v této zemi. Stěžejní podklad týkající se hodnocení Maroka jako bezpečné země původu, ze kterého žalovaný vycházel, je z května 2022, tedy měsíc před vycestováním žalobce z Maroka a rok před rozhodováním o jeho žádosti, což krajský soud nepovažuje za dobu, po kterou by tato zpráva ztratila na aktuálnosti. Jak přitom vyplývá z obsahu této zprávy, tak jejím podkladem je velké množství zdrojů, z nichž při zpracování těchto dokumentů bylo čerpáno, přičemž se jedná o zdroje všeobecně respektované [např. Amnesty International, Human Rights Watch (Výroční zpráva z roku 2022 – Maroko a Západní Sahara), Freedom House (Svoboda ve světě 2022 - Maroko), dokumenty OSN, Evropského

podpůrného úřadu pro otázky azylu a další]. Stejně tak považuje krajský soud za dostatečné informace, které žalovaný shromáždil za účelem posouzení postavení Berberů v Maroku. Krajský soud nepochybně, že Berbeři čelí v Maroku jistým nesnázím, které se podávají také ze zpráv shromážděných žalovaným [viz např. bod 10 informace OAMP o situaci Berberů v Maroku (občanská práva), podle kterého zvláštní zpravodaj Rady pro lidská práva konstatoval, že obdržel řadu obvinění kajících se porušování práv na svobodu projevu, pokojného shromažďování a sdružování, s nimiž se setkávají berberské komunity], ty však podle přesvědčení krajského soudu nedosahují intenzity pronásledování Berberů ve smyslu článku 9 procedurální směrnice ani nesvědčí o tom, že by jim v Maroku hrozilo mučení, nelidské či ponižující zacházení či tresty nebo vážná újma z důvodu svévolného násilí v případě mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu (který v Maroku neprobíhá) a v konečném důsledku tak nevyvrací hodnocení Maroka jako bezpečné země původu.

12. Krajský soud dodává, že neshledal důvod doplňovat dokazování zprávami předloženými (v cizím jazyce) žalobcem (jeho zástupkyní) v doplnění žaloby. Jednak má krajský soud za to, že podklady shromážděné žalovaným jsou dostačující pro posouzení sporné otázky, navíc žalobce ani po ustanovení zástupkyně neuvedl žádnou konkrétní novou informaci v tomto směru, kterou by bylo třeba dále prokazovat nově navrženými důkazy a ani krajský soud v rámci přípravy jednání neshledal v materiálech doplněných žalobcem nic zásadně nového, co by bylo nutno u ústního jednání projednat.
13. Krajský soud proto pro účely tohoto soudního přezkumu vychází ve shodě se žalovaným z předpokladu, že Maroko je bezpečnou zemí původu ve smyslu zákona o azylu a procedurální směrnice, což má značný vliv pro rozhodování o žádosti žalobce a jeho soudní přezkum.
14. Podle § 16 odst. 2 zákona o azylu totiž platí, že jako zjevně nedůvodná se zamítne i žádost o udělení mezinárodní ochrany, jestliže žadatel o udělení mezinárodní ochrany přichází ze státu, který Česká republika považuje za bezpečnou zemi původu, neprokáže-li žadatel o udělení mezinárodní ochrany, že v jeho případě tento stát za takovou zemi považovat nelze.
15. Z citovaného zákonného ustanovení vyplývá, že charakteristickým znakem řízení o mezinárodní ochraně v případě bezpečných zemí původu oproti jiným azylovým řízením je především zdůraznění důkazního břemene ve vztahu k žadatelům. Jelikož se dodržování mezinárodních závazků a neporušování práv vlastních občanů u bezpečných zemí presumuje, leží hlavní odpovědnost za prokázání opaku právě na žadatelích. Žadatel zásadně nebude se svou žádostí o mezinárodní ochranu úspěšný, jestliže neprokáže, že právě v jeho případě zemi původu nelze považovat za bezpečnou. U žadatele, který nedoloží, že v jeho případě zemi původu za bezpečnou považovat nelze, potom v souladu s § 16 odst. 3 zákona o azylu žalovaný nehodnotí, zda žadatel splňuje podmínky pro udělení mezinárodní ochrany dle § 12 až 14b zákona o azylu (srov. např. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 1. 2023, č. j. 6 Azs 222/2022-40).
16. Rozhodnutí žalovaného je s výše uvedenými závěry v souladu. Žalobcův azylový příběh lze shrnout tak, že měl ve své vlasti problémy se sháněním zaměstnání v souvislosti se svou berberskou národností. V případě žadatelů pocházejících z bezpečných zemí původu platí,

že hrozba pronásledování či vážné újmy musí být ve vztahu k žadateli dostatečně individuální a důvody vztahující se k jemu hrozící újme musí být dostatečně závažné. Žalobce však ve správním řízení netvrdil takové skutečnosti, které by (pokud by byly prokázány) v jeho případě zakládaly důvod pro udělení mezinárodní ochrany. Žalobce označil nejprve jako důvod pro udělení mezinárodní ochrany nemožnost sehnat práci a svou chudobu. Teprve při pohovoru dal potíže se sháněním zaměstnáním do souvislosti se svou berberskou národností, ale současně připustil, že průběžně pracoval. Takto formulovaný azylový příběh ve spojení se zprávami o Maroku shromážděnými žalovaným vskutku nelze považovat za důvod pro udělení mezinárodní ochrany žalobci v žádné z jejích forem.

17. Za nedůvodnou považuje krajský soud také námitku žalobce uplatněnou u ústního jednání (tj. již po uplynutí lhůty pro podání žaloby), podle které by měla být žalobci udělena alespoň doplňková ochrana vzhledem k podmínkám na území Maroka po silném zemětřesení. Uvedená námitka je nedůvodná především proto, že k této události došlo až po vydání napadeného rozhodnutí (jak je všeobecně známo, tak k silnému zemětřesení v Maroku došlo v září 2023), zatímco správní soudy přezkouvávají napadené rozhodnutí podle skutkového stavu, který tu byl v době jeho vydání (§ 75 odst. 1 s. ř. s.). V tomto případě přitom nebylo možné použít ani výjimku vyplývající z článku 46 odst. 3 procedurální směrnice, týkající se ex nunc přezkumu skutkové a právní stránky věci. Nutnost prolomit zásadu koncentrace řízení podle § 75 odst. 1 s. ř. s. v návaznosti na nově uváděné skutečnosti platí pouze v případě, že se tyto skutečnosti týkají těch azylových důvodů (resp. důvodů pro udělení doplňkové ochrany), které mají původ v unijním právu [§ 12, § 14a odst. 2 písm. a) až c) zákona o azylu]. Obavy z důsledků humanitární katastrofy v důsledku zemětřesení by však mohly vystihovat maximálně důvody pro udělení azylu z humanitárních důvodů podle § 14 zákona o azylu nebo doplňkové ochrany podle § 14a odst. 2 písm. d) téhož zákona (ve znění účinném do 30. 6. 2023), což jsou již instituty vnitrostátního práva. Shodný názor vyslovil Nejvyšší správní soud v usnesení ze dne 12. 9. 2023, č. j. 10 Azs 218/2023-34 (bod 8) při posuzování nového azylového důvodu (uplatněného až v žalobě) spočívajícího v následcích zemětřesení v Turecku.
18. Krajský soud proto žalobu jako nedůvodnou podle § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl.
19. O nákladech řízení rozhodl krajský soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. tak, že žádný z účastníků nemá na jejich náhradu právo. Žalobce nemá právo na náhradu nákladů řízení proto, že v řízení nebyl úspěšný a u procesně úspěšného žalovaného se ze spisu nepodávají žádné náklady převyšující náklady vzniklé při jeho běžné úřední činnosti (viz usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 3. 2015, č. j. 7 Afs 11/2014-47, č. 3228/2015 Sb. NSS).
20. Vzhledem k tomu, že žalobci byla usnesením soudu ze dne 26. 5. 2023 ustanovena zástupkyně z řad advokátů, jejíž náklady (odměnu a hotové výdaje) hradí podle § 35 odst. 10 s. ř. s. stát, rozhodl krajský soud rovněž o nákladech ustanovené advokátky, přičemž při stanovení jejich výše vycházel z vyhlášky číslo 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif). Krajský soud přiznal ustanovené advokátce právo na odměnu za zastupování žalobce v řízení ve výši **10 580 Kč** odpovídající 4 úkonům právní služby (1. - první porada s klientem včetně převzetí a přípravy zastoupení, 2. - doplnění žaloby, 3. - účast u jednání a 4. - účast u jednání, při kterém došlo

pouze k vyhlášení rozsudku, za poloviční sazbu) po 3 100 Kč podle § 7 bodu 5 a § 9 odst. 3 písm. d) advokátního tarifu, paušální náhradu hotových výdajů ve výši **1 200 Kč** podle § 13 odst. 4 téže vyhlášky, náhradu promeškaného času stráveného při cestách zástupkyně žalobce ke dvěma ústním jednáním z Českého Těšína do Ostravy a zpět ve výši **800 Kč** podle § 14 odst. 1 písm. a) a odst. 3 advokátního tarifu (při každé cestě k ústnímu jednání a zpět soud akceptoval ztrátu času v délce 4 započatých půlhodin) a náhradu cestovních výdajů souvisejících s uvedenými cestami ve výši **1 173 Kč**, vypočtenou v souladu s § 13 odst. 5 advokátního tarifu podle právních předpisů o cestovních náhradách [celkem při cestách k oběma jednáním a zpět bylo ujetu 144,40 km, osobním vozidlem s kombinovanou spotřebou 7,1 l BA 95/100km, při cenách dle vyhlášky číslo 467/2022 Sb. v aktuálním znění (41,20 Kč za 1 litr BA 95 a sazba základní náhrady za 1 km jízdy ve výši 5,20 Kč)]. Shora uvedené náklady v celkové výši 13 753 Kč soud zástupkyni žalobce přiznal a tyto náklady jí budou vyplaceny z prostředků soudu do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

21. Krajský soud nepřiznal ustanovené zástupkyni žalobce náklady spojené se studiem spisu ze dne 7. 6. 2023, neboť tyto náklady byly vynaloženy v přímé návaznosti na převzetí zastoupení a jsou kryty odměnou a režijním paušálem za první úkon právní služby. Předpokládá se totiž, že advokát se v rámci převzetí zastoupení s věcí seznámí, ať již při poradě s klientem (která se podle obsahu spisu ani neuskutečnila) nebo při studiu spisu a za všechny tyto úkony náleží advokátovi odměna a režijní paušál za 1 úkon právní služby podle § 11 odst. 1 odst. b) advokátního tarifu. Ustanovené zástupkyni by mohla za studium spisu náležet náhrada nákladů nad rámec paušální náhrady hotových výdajů (např. náhrada cestovních výdajů), které však zástupkyně žalobce nepožadovala.
22. V posledním výroku rozhodl krajský soud o tom, že Česká republika nemá právo na náhradu nákladů, které budou vyplaceny na tlumočné a ustanovené zástupkyni žalobce. Žalobce splňuje předpoklady pro osvobození od soudních poplatků (což již bylo zohledněno při rozhodování o ustanovení zástupce) a žalovaný byl v řízení úspěšný, proto ani jednomu z nich nelze podle § 60 odst. 4 s. ř. s. povinnost nahradit státu jeho náklady uložit. Navíc náklady státu spojené s přibráním tlumočnicka k tlumočení pro účastníka cizí státní příslušnosti patří mezi náklady spojené uplatněním práva účastníka řízení jednat před soudem ve své mateřštině (§ 18 odst. 1 o. s. ř.) a jejich náhradu ani nelze k tíži účastníků řízení uložit.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku je **možno** podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů od jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu.

Ostrava 25. září 2023

JUDr. Martin Láníček
samosoudce